

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/326/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1520200491
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1520200491.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, v právnej veci navrhovateľa (povinného z výživného) : N. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, XXX XX U., zastúpeného Navrat & Partners, s.r.o., IČO: 50 075 501, so sídlom Einsteinova 24, 851 01 Bratislava, proti oprávnenej z výživného : T. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. 9, XXX XX U., o zrušenie vyživovacej povinnosti k plnoletému dieťaťu a zníženie vyživovacej povinnosti, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, zo dňa 09.09.2020, č.k. 42 Pc/2/2020-44, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom zamietajúcom výroku II. a v závislom výroku III. potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

V napadnutom rozsudku, súd prvej inštancie, dňom 01.07.2014, zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa určenú rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/124/2012-96, zo dňa 05.06.2012, voči oprávnenej z výživného (výrok I.), vo zvyšku návrh zamietol (výrok II.) a vo výroku III. podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C.m.p.“) deklaroval, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 154, § 155 C.m.p., § 62 ods.1,5, § 78 ods.1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o rodine“), konštatujúc, že navrhovateľ po zmene návrhu žiadal proti oprávnenej z výživného zrušenie jeho vyživovacej povinnosti, určenú rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/124/2012, zo dňa 05.06.2012, dňom 01.07.2014 a zároveň zníženie jeho vyživovacej povinnosti od 01.07.2012 do 30.06.2014 na sumu 30 eur mesačne. Návrh po jeho zmene odôvodnil tým, že jeho vyživovacia povinnosť voči oprávnenej z výživného zanikla od 01.07.2014 po ukončení štúdiu na prvej strednej škole, z lustrácie jeho príjmov zo Sociálnej poisťovne od 01.06.2012 vyplýva, že výška stanoveného výživného bola nad jeho schopnosti napriek tomu, že sa práci nevyhýbal a tým, že pokiaľ mu súd neznižuje vyživovaciu povinnosť za uvedené obdobie, pôjde do výkonu trestu odňatia slobody. Oprávnená z výživného mala od roku 2011 pravidelné aj nepravidelné príjmy z brigád na základe dohody, dohody o brigádnickej činnosti študenta, ale taktiež ako zamestnanec. Oprávnená z výživného v priebehu konania uviedla, že navrhovateľ je človek, ktorý mal svoju povinnosť, ktorú nedodržoval, výživné vôbec neplatil, stretli sa iba jedenkrát, keď mala 18 rokov a vtedy jej dal 500 eur. Prvú strednú školu v odbore manikérka, pedikérka ukončila v roku 2014 a v tomto odbore sa aj zamestnala.

3. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/124/2012-96, zo dňa 05.06.2012 (právoplatného dňa 25.06.2012), súd rozhodol o zverení maloletej T. O., nar. XX.XX.XXXX, do náhradnej osobnej starostlivosti W. N., nar. XX.XX.XXXX a okrem iného určil navrhovateľovi voči v tom čase maloletej oprávnenej z výživného vyživovaciu povinnosť vo výške 60 eur mesačne, ktorú mu uložil platiť vždy do 15-eho dňa v každom mesiaci vopred k rukám W. N., počnúc dňom právoplatnosti rozsudku. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č.k. 3T/25/2016-415 zo dňa 03.03.2020 bol navrhovateľ uznaný vinným z trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Trestného zákona a podľa § 207 ods. 3 s použitím § 36 písm. j/, písm. l/, § 38 ods. 2 ods. 3 Trestného zákona mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 1 (jedného) roka, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky. Navrhovateľ (v konaní 3T/25/2016 obžalovaný) sa vzdal odvolania voči rozsudku a nesúhlasil, aby niekto z oprávnených osôb podával odvolanie v jeho prospech. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Bratislava V sp. zn. 3T/25/2016 zo dňa 03.03.2020 súd prvej inštancie zistil, že oprávnená z výživného vypovedala v tomto konaní ako svedkyňa - poškodená a uviedla, že prvýkrát ukončila stredoškolské vzdelania v júni 2014 výučným listom a potom si robila ďalšiu školu s výučným listom a túto skončila v roku 2016. Výživné od otca za obdobie od júna 2012 do júna 2014 jej zo strany otca (navrhovateľa) vyplatené nebolo.

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je obmedzené na obdobie, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Rozhodujúce faktory času na strane dieťaťa, kedy je dieťa schopné samo sa živiť sú jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, vykonávať prácu, a pod.. Dieťa je schopné sa samo živiť vtedy, ak je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich potrieb. Ojedinelý príjem dieťaťa, ktoré sa inak pripravuje na štúdium na budúce povolanie neovplyvňuje vyživovaciu povinnosť rodiča. Zákon o rodine hovorí o plnení vyživovacej povinnosti ako o zákonnej povinnosti rodičov, a preto je vždy potrebné pri jej zániku, obrátiť sa na súd s návrhom na jej zrušenie v prípade, že bola určená súdnym rozhodnutím a nastal právny stav, kedy je dieťa schopné samo sa živiť. Oprávnená z výživného študovala v školskom roku 2011/2012 v 1. ročníku na Súkromnej strednej škole, U. XX, XXX XX U., ktorú ukončila dňom 30.06.2014 a následne po ukončení školy v odbore manikérka - pedikérka, začala študovať na ďalšej strednej škole toho istého stupňa v odbore kaderník. Nakoľko oprávnená z výživného je plnoletá, štúdium na prvej strednej škole v odbore manikérka - pedikérka, v ktorom je aj doposiaľ zamestnaná, ukončila dňom 30.06.2014, súd prvej inštancie konštatoval, že od 01.07.2014 bola táto schopná sama sa živiť. Pri rozhodovaní neprihliadol na to, že oprávnená z výživného po ukončení štúdia na jednej strednej škole ďalej študovala iný odbor na strednej škole toho istého stupňa, keďže sa nejednalo o racionálnu prípravu na budúce povolanie a túto skutočnosť zohľadnil vo výroku I. rozhodnutia pri určení časového momentu zrušenia vyživovacej povinnosti navrhovateľa .

5. Vo výroku II. rozhodnutia, súd prvej inštancie zamietol ako nedôvodný návrh v časti o znížení vyživovacej povinnosti navrhovateľa k oprávnenej z výživného za obdobie od 01.07.2012 do 30.06.2014 na 30 eur mesačne konštatujúc, že pre zmenu alebo zrušenie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti voči dieťaťu sa vyžaduje aktivita, ide výlučne o návrhové konanie, zo strany dotknutých osôb. Pri plnoletých osobách sa tvrdená zmena pomerov v minulosti, vrátane zániku vyživovacej povinnosti zo strany rodiča, posudzuje ku dňu začatia súdneho konania. V prípade určenia výživného na dieťa nie je možné znížiť výživné spätne. Súd môže rozhodnúť o výživnom iba od momentu podania návrhu, či už sa jedná o zníženie alebo zvýšenie výživného. Súd prvej inštancie napokon uviedol, že ak mal navrhovateľ pochybnosti o výške určeného výživného na vtedy ešte maloleté dieťa, mal možnosť vtedy reagovať a podať návrh na súd na zníženie vyživovacej povinnosti.

6. Proti výroku II. rozhodnutia, v ktorom súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľa na zníženie jeho vyživovacej povinnosti k oprávnenej z výživného za obdobie od 01.07.2012 do 30.06.2014 na 30 eur mesačne, podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ navrhujúc, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II. zmenil a jeho návrhu vyhovel, prípadne aby rozsudok v tejto časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podľa názoru odvolateľa súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci, nevyrovnal sa s predloženými dôkazmi, ani s tvrdeniami navrhovateľa a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods.1 písm. h/ C.s.p.). Odvolateľ poukázal na skutočnosť, že dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery, pričom pre určenie, odkedy sa mení skoršie súdne rozhodnutie o výživnom pre

maloleté dieťa nie je rozhodujúce, kedy bol podaný návrh na začatie konania o novú úpravu výživného, ale len to, kedy došlo ku zmene pomerov (R 54/1969). Odvolateľ poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 473/2012 zo dňa 18.09.2012, ktorého predmetom bolo riešenie obdobnej veci (zníženie výživného späťne odo dňa zmeny pomerov) a rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 6Co/348/2017, z ktorého bodu 14 vyplýva, že k zmene súdneho rozhodnutia o výživnom je treba pristúpiť (na rozdiel od určenia výživného) vždy od okamihu, kedy sa zmenili pomery. S poukazom na uvedené odvolateľ uviedol, že zrušenie vyživovacej povinnosti sa neviaže na deň podania návrhu na súd, ale späťne od momentu, kedy nastala zmena pomerov. Pokiaľ ide o navrhovateľa, pri určení jeho vyživovacej povinnosti bol súdom nedostatočne zohľadnený jeho príjem, oprávnená mala od roku 2011 pravidelné aj nepravidelné príjmy z brigád na základe dohody, dohody o brigádnickej práci študenta, ale taktiež ako zamestnanec.

7. Oprávnená z výživného sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadřila.

8. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 65 a § 66 C.m.p., keď nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru o nedôvodnosti odvolania navrhovateľa. S poukazom na rozsah odvolania bolo odvolaciemu prieskumu podrobené rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti, v ktorej zamietol návrh otca na zníženie jeho vyživovacej povinnosti k oprávnenej z výživného za obdobie od 01.07.2012 do 30.06.2014 na sumu 30 eur mesačne (t.j. výrok II. rozhodnutia).

9. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Ako prvoradá odvolací súd konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods.1 C.m.p., § 380 ods. 2 C.s.p.).

11. Podľa § 387 ods.2 C.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. Odvolací súd sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje s dôvodmi týkajúcimi sa rozsudku prvoinštančného súdu v časti, v ktorej súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľa na zníženie jeho vyživovacej povinnosti k oprávnenej z výživného za obdobie od 01.07.2012 do 30.06.2014 na sumu 30 eur mesačne, v ktorom dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o tejto časti návrhu podstatný význam a nárok v tejto časti aj správne právne posúdil (§ 387 ods.2 C.s.p.). V záujme doplnenia dôvodov a vyporiadania sa s odvolacími námietkami dodáva nasledovné.

13. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

14. Podľa § 155 C.m.p. konanie vo veciach výživného plnoletých osôb sa začína len na návrh.

15. Podľa § 157 C.m.p. rozsudok vo veciach výživného možno na návrh zmeniť alebo zrušiť, ak sa menia pomery.

16. Podstatnou právnou otázkou pre rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní otca proti výroku II. rozsudku bolo posúdenie správnosti úvahy súdu prvej inštancie, že pri plnoletých osobách sa tvrdená zmena pomerov v minulosti, posudzuje ku dňu začatia súdneho konania čo znamená, že výživné na plnoleté dieťa nie je možné znížiť späťne a súd môže rozhodnúť o výživnom iba od momentu podania návrhu. V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/124/2012-96, zo dňa 05.06.2012 (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25.06.2012) bola v tom čase maloletá oprávnená z výživného zverená do náhradnej osobnej starostlivosti W. N., nar. XX.XX.XXXX a navrhovateľovi (otcovi) bola určená voči v tom čase maloletej oprávnenej z výživného vyživovacia

povinnosť vo výške 60 eur mesačne, ktorú mal povinnosť platiť vždy do 15-eho dňa v každom mesiaci vopred k rukám W. N., počnúc dňom právoplatnosti rozsudku. Návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti k 01.07.2014 a na zníženie vyživovacej povinnosti za obdobie od 01.07.2012 do 30.06.2014 na sumu 30 eur mesačne podal navrhovateľ na Okresný súd Bratislava V dňa 30.01.2020.

17. Odvolací súd konštatuje, že k zásade vyjadrenej v ust. § 157 C.m.p. sú ustanovenia hmotného práva, v tomto prípade ustanovenia Zákona o rodine v pomere špeciality. Ustanovenie § 78 Zákona o rodine je špeciálnym ustanovením, ktoré samo nerieši otázku doby, na ktorú je možné zmenu rozhodnutia o výživnom medzi plnoletými osobami vzťahovať. Podľa názoru odvolacieho súdu je preto toto ustanovenie nutné vykladať v kontexte s ust. § 77 ods.1vety druhej Zákona o rodine podľa ktorého, ak nejde o výživné pre maloleté dieťa, nie je možné výživné priznať za dobu pred začatím konania, ale len odo dňa začatia súdneho konania. Pojem „priznanie výživného“ v sebe totiž zahŕňa nielen jeho prvé určenie, ale aj akékoľvek ďalšie určenie (t.j. zníženie alebo zvýšenie výživného). Opačný výklad by viedol k neodôvodnenému zvýhodneniu, resp. k popretiu ochrany jedného z účastníkov konania vo veciach výživného plnoletých osôb. Na základe uvedeného, pri zohľadnení špecifických konkrétnych okolností prejednávanej veci, v ktorej navrhovateľ žiada o zníženie výživného s veľkým časovým odstupom (po uplynutí doby 5 a pol roka od momentu, ku ktorému jeho vyživovacia povinnosť k oprávnenej z výživného zo zákona zanikla), kedy o zníženie vyživovacej povinnosti čiastočne žiada aj za obdobie, v ktorom bola oprávnená z výživného ešte maloletá (od 01.07.2012 do 13.04.2013) a kedy sám navrhovateľ po vyhlásení rozsudku Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/124/2012-96, zo dňa 05.06.2012, až do doby zániku jeho vyživovacej povinnosti nevykonal žiaden úkon k ochrane svojich práv (v tomto smere neobstojí jeho námietka o nesprávnosti posledného súdneho rozhodnutia upravujúceho jeho vyživovaciu povinnosť a ani odkaz na jeho pomery a neznalosť práva), odvolací súd uzatvára, že v posudzovanom prípade by bolo možné rozhodovať o znížení výživného (za predpokladu, že by to odôvodňovala zmena pomerov) na základe návrhu navrhovateľa len s účinnosťou od podania návrhu (kedy už však jeho vyživovacia povinnosť zo zákona zanikla).

18. Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené pod R 54/1969, jeho právne závery je možné vzťahovať len na prípady zmeny súdnych rozhodnutí o výživnom pre maloleté deti. K odkazu odvolateľa na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 473/2012 zo dňa 18.09.2012 podotýka, že tomuto neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a zdôrazňuje, že za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít treba považovať predovšetkým: a/ rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31.12.1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I, 1965 - 1967), 1980 (č. II, 1964 - 1969) a 1986 (č. IV, 1970 - 1983) pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou, b/ rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikatórne prekonané), c/ rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, (prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali), d/ rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít (Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie), v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor. Označené rozhodnutie Ústavného súdu SR potom nemožno zdefinovať ako rozhodnutie spadajúce pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Zdôrazňuje však, že k právnemu názoru o tom, že podmienky pre určenie vyživovacej povinnosti, resp. existencie ich podstatnej zmeny sa posudzujú v prípade plnoletých osôb ku dňu začatia konania, opakovane dospela rozhodovacia prax súdov a navrhovateľom v odvolaní označené rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, je ojedinelým vybočením z rozhodovacej praxe.

19. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti (t.j. vo výroku II.) a v závislom výroku III. o trovách konania podľa § 387 ods.2 C.s.p. ako vecne a právne správne potvrdil.

20. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods.1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).